

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Тешко убиство

(мастер рад)

Ментор

Проф.др Драган Јовашевић

Студент

Јована Тошић

Број индекса:М-004/16-О

Ниш, 2018

Садржај

I УВОД – ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КРИВИЧНОПРАВНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА, МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ И УСТАВ СРБИЈЕ	1
II УБИСТВО.....	5
1. Убиство - појам и карактеристике	5
2. Убиство у судској пракси.....	10
III ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ ИНКРИМИНАЦИЈЕ ТЕШКОГ УБИСТВА.....	11
1. Увод.....	11
2. Законодавство 19. века.....	11
3. Законодавство 20. века.....	14
IV ТЕШКО УБИСТВО – ПОЈАМ, КАРАКТЕРИСТИКЕ И ОБЛИЦИ	
1. Појам и врсте	19
2. Поједини облици тешког убиства.....	21
3. Тешка убиства према начину извршења	22
3.1. Убиство на свиреп начин.....	23
3.2. Убиство на подмукао начин.....	24
4. Тешка убиства према побудама учиниоца.....	24
4.1. Убиство из користољубља.....	25
4.2. Убиство ради извршења или прикривања другог кривичног дела.....	26
4.3. Убиство из безобзирне освете.....	27
5. Тешка убиства према околностима извршења и последици.....	29
5.1. Убиство при безобзирном насилничком понашању.....	30
5.2. Убиство којим се са умишљајем доводи у опасност живот још неког лица.....	33
5.3. Убиство при извршењу разбојништва или разбојничке крађе.....	34

5.4. Убиство више лица.....	35
6. Тешка убиства према својству пасивног субјекта	36
6.1. Убиство службеног или војног лица при вршењу службене дужности.....	36
6.2. Убиство детета.....	38
6.3. Убиство бремените жене.....	39
6.4. Убиство члана своје породице које је претходно злостављано.....	40
6.5. Убиство судије, јавног тужиоца, заменика јавног тужиоца или полицијског службеника у вези са вршењем службене дужности.....	41
6.6. Убиство лица које обавља послове од јавног значаја.....	42
V УБИСТВО ПРЕДСТАВНИКА НАЈВИШИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА.....	45
VI ТЕШКО УБИСТВО У УПОРЕДНОМ ПРАВУ	47
1. Немачка 46	
1.1. Убиство	46
1.2. Уморство	47
1.3. Убиство на захтев.....	48
1.4. Остали облици убиства	49
2. Француска.....	50
2.1. Обично убиство.....	51
2.2. Тешко убиство.....	53
2.3. Нехатно лишење живота	57
3. Аустрија.....	59
3.1. Убиство	60
3.2. Лака убиства	60
VII ТЕШКО УБИСТВО – ЕМПИРИЈСКО ИСТРАЖИВАЊЕ	62

<i>1.Материјал и методе</i>	62
<i>2.Резултати истраживања</i>	62
VIII ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	67
IX Попис коришћене литературе	72
X ТЕШКО УБИСТВО - сажетак	75
XI Биографија студента	77

Иако не познаје институт мере безбедности, Казнени законик Кнежевине Србије представља велики помак у кривичном праву, прихватањем европских трендова тог периода са принципима хуманости у кажњавању.²⁹

3. Законодавство 20. века

*Кривични законик Краљевине Југославије из 1929. године*³⁰ спадао је међу најмодерније кривичне законике у Европи. Оштрином свог казненог реаговања пратио је решења садржана у другим савременим правним системима.

Кривична дела се по Закону деле на злочинства и преступе. Злочинства су она кривична дела за која закон прописује смртну казну, робију или заточење, док је за преступе прописан строги затвор, затвор или новчана казна (члан 15).

Кривична дела против живота и тела било су регулисана у глави XVI. Обично убиство кажњава се вечитом робијом или робијом од најмање десет година, док је за квалификована убиства прописана смртна казна или вечита робија. Квалификована убиства састоје се: у лишавању живота другог лица после зрелог размишљања; у лишавању живота другог лица отровом или на свиреп (окрутан) начин; у лишавању живота на начин којим се угрози живот више лица; у лишавању живота из користољубља или ради извршења или прикривања другог злочинства и у лишавању живота, при чему се убица налази у поврату у погледу обичног убиства (члан 167).

За покушај обичног убиства кажњава се робијом од најмање три године, док се за покушај квалификованог убиства казна огледа у робији од најмање седам година. Привилегована убиства, по тадашњем кривичном законодавству, су: убиство на мах, лишење живота на изричит и озбиљан захтев убијеног (еутаназија), чедоморство и лишење живота из нехата. Да би постојало убиство на мах потребно је да убица буде доведен, без своје кривице, у јаку раздраженост нападом или великим увредама од стране убијеног. Казна се састоји у робији или заточењу до десет година. За еутаназију је предвиђена казна

²⁹ Д.Јакшић, Д.Давидовић, Развој казненог система у кривичном праву Србије, Београд, 2013, стр.528-530

³⁰ Кривични законик Краљевине Југославије („Службене новине“, год. 11, бр. 33-XVI, Београд, 1929)

Кривични законик Републике Србије³⁷, у односу на раније решење, раздвојио је обично убиство и тешко убиство у два самостална члана, што значи да је прихватио њихово термилошко разликовање. Треба истаћи да је термин тешко убиство и до тада егзистирао у нашој кривичноправној теорији и односио се на теже облике убиства.

³⁷ Кривични законик („Сл. Гласник РС“, бр. 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016).

б) да су сва убиства извршена са умишљајем – у конструкцију овог кривичног дела улазе сви облици умишљајног лишавања живота другог лица, без обзира на то по којим одредбама овог или другог закона су предвиђени. При томе није од значаја да ли су извршена у земљи или иностранству;

в) да су сва убиства свршена дела – ако је учинилац извршио једно умишљајно убиство, а друго само покушао, тада се може радити или о стицају свршеног или покушаног убиства, или о покушају овог облика тешког убиства ако је умишљај учиниоца био управљен на лишавање живота више лица;

г) да нису извршена убиство на мах, убиство детета при порођају или лишење живота из самилости;

д) да је у извршењу свих убистава исто лице учествовао у својству извршиоца, саизвршиоца, подстрекача или помагача – није неопходно да је учинилац код свих извршених убистава имао својство извршиоца, он мора бити само субјект (извршилац, подстрекач или помагач) код умишљајног лишавања живота више лица.⁹⁴

Ако је учинилац извршио једно умишљајно убиство, а друго само покушао, тада се може говорити или о стицају свршеног и покушаног убиства, или о покушају овог облика тешког убиства ако је умишљај учиниоца био управљен на лишавање живота више лица. Покушај овог кривичног дела постоји и у случају када је са умишљајем започето извршење два или више убистава, али ни једно није извршено.⁹⁵

⁹⁴ Д. Јовашевић, *op.cit.* p. 27.

⁹⁵ Љ. Лазаревић *op.cit.* p. 448.

V УБИСТВО ПРЕДСТАВНИКА НАЈВИШИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА

Ово дело спада у главу двадесет осму Кривичног законика, у групу кривичних дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије. Кривична дела из ове групе усмерена су на угрожавање, подривање или повреду најзначајнијих вредности на којима се заснива друштвено и државно уређење и политички и економски систем наше земље. Основне вредности које се штите овом групом кривичних дела, предвиђене су Уставом Републике Србије и у њих се убрајају: државно и друштвено уређење, економски и политички систем, организација државне власти и безбедност државе која укључује и њен суверенитет и територијални интегритет.

Имајући у виду објект заштите код ових кривичних дела, она се у скоро свим кривичним законима сматрају најтежим делима за које се предвиђају и најтеже казне. У Краљевини Југославији, ова група кривичних дела била је регулисана посебним Законом о заштити јавне безбедности и поретка у држави из 1921. године, који је био познатији под називом „Обзнана“. И у савременим законодавствима појединих земаља, овај облик криминалитета регулисан је посебним законима или су за ова дела прописана посебна правила о кривичној одговорности или пак постоје посебни судови за суђење учиниоцима ових дела.

У нашем зкривичном законодавству ова дела представљају политичка кривична дела. Њихов политички карактер произилази из објекта заштите против кога су усмерена и из мотива због којих се се врше.¹¹⁷

Убиство представника највиших државних органа из члана 310 састоји се у лишавању живота председника Републике, народног посланика, председника Владе, члана Владе, председника Уставног суда, председника највишег суда у Републици Србији или Републичког јавног тужиоца у намери угрожавања уставног уређења или безбедности Србије.

Објект заштите је уставно уређење или безбедност Србије, а објект напада живот представника највиших државних органа.

¹¹⁷ Д. Јовашевић, *op.cit.* 229-230

Иако се тешко убиство нашло на првом месту у систематизацији убистава у Кривичном законнику (§ 211), не ради се о самосталном бићу кривичног дела него о квалификованом облику обичног убиства (§ 212). Дакле, када је у питању однос између уморства и убиства, у литератури се наглашава да је убиство из параграфа 212 биће кривичног дела убиства или основно чињенично стање убиства, док је тешко убиство или уморство (Mord) само квалификован облик обичног убиства (Totschlag). Разлика између уморства и убиства огледа се у квантитету, тј. степену. Наиме, законодавац се труди да од обичног убиства разликује квалификоване и привилеговане случајеве. Таква тростепеност кривичних дела убиства може да се докаже у многим правним порецима, мада посматрано из криминалнополитичког аспекта, ради се заправо о начелној двостепености између привилегованог и непривилегованог убиства.

1.2. Уморство

У Кривичном законнику Немачке уморство (Mord) означава тешка или квалификована убиства, док се појам убиство (Totschlag) у немачком Кривичном законнику користи за обележавање обичног убиства.

Према § 211, особом која је извршила тешко убиство (Mord) сматра се она особа која је усмртила човека из жеље за убијањем, ради задовољења полног нагона, из похлепе или других ниских побуда, подмукло или свирепо, или уз помоћ општеопасног средства, или ради омогућавања или прикривања другог кривичног дела.

Радњу кривичног дела чини усмрћивање другог човека. Да би усмрћивање другог постало тешко убиство (Mord) мора да постоји неко обележје наведено у ставу 2. параграфа 211. Деоба тешког убиства врши се према три критеријума.

У прву групу спадају тешка убиства која се карактеришу *посебном неприхватљивошћу побуда*. То су: убиство из задовољства или жеље за убијањем, убиство ради задовољења сексуалног нагона, похлепа или друге ниске побуде.

импулсивно, оних који су осетљиви на рехабилитацију и оних који су окорели злочинци и непоправљиви.

Савезни Кривични законик усвојен је јануара 1974. године и од тада је више пута мењан и допуњаван.

Кривична дела против живота и тела представљају прву групу кривичних дела у посебном делу Законика. Параграфи 75,76,77,79,80 и 81. посвећени су кривичним делима убиства.

3.1. Убиство

Уморство (Mord) се састоји у лишавању живота другог лица. Ради се о умишљајном убиству које није привилеговано параграфима 76-79 и није квалификовано према параграфу 321.

Треба напоменути да аустријско право не наводи квалификаторне околности које обично убиство чине тешким, већ под појмом уморство подразумева како тешко тако и обично убиство. Разграничење уморства и обичног убиства може бити проблем код одмеравања казне, при чему посебно треба водити рачуна о отежавајућим околностима, као што су: ниске побуде, подмукло, свирепо извршење, искоришћавање беспомоћности или немогућности одбране.

3.2. Лака убиства

Убиство на мах се састоји у лишавању живота неког лица у уопштено схваћеном жестоком афекту. Овај облик умишљајног убиства се од обичног и тешког убиства разликује по томе што се учинилац налази у „уопштено схваћеном жестоком афекту“. Ово стање постоји онда када би у конкретним околностима појединачног случаја пресечан човек могао да доспе у једно такво душевно стање.

